

Podsumowanie XX spotkania Grupy roboczej ds. wdrażania POIR

30 września br. odbyło się posiedzenie Grupy Roboczej do spraw wdrażania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). Spotkanie było prowadzone przez **Panią Małgorzatę Szczepańską**, Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, tj. Instytucji Zarządzającej POIR (IZ POIR).

Celem spotkania Grupy było omówienie propozycji zmian kryteriów wyboru projektów w ramach poddziałania 1.1.1 POIR, działania 4.2 „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki”, działania 2.1 „Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw” oraz kryteriów dla nowego poddziałania 2.3.6 „Wsparcie przedsiębiorstw w przygotowaniu do udziału w programach europejskich – Granty na Eurogranty”.

Jako pierwsze zostały zaprezentowane kryteria dla poddziałania 1.1.1 *Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa* (tzw. Szybka ścieżka) POIR. Proponowane zmiany będą stosowane przez NCBR od 2020 r. Kryteria zostały przedstawione przez **Panią Annę Ostapczuk**, przedstawicielkę NCBR.

W czasie dyskusji **Pan Włodzimierz Hausner**, przedstawiciel KIG, wyraził pozytywną opinię na temat propozycji kryteriów. Jednocześnie wskazał na wątpliwość dotyczącą braku uwzględnienia w kryteriach kwestii wartości dodanej, jaką projekt powinien przynosić beneficjentowi. W opinii **Pana Włodzimierza Hausnera** w kryteriach powinna być weryfikowana efektywność, rozumiana jako wartość dodana dla przedsiębiorstwa, wynikająca z realizacji przez niego dofinansowanego projektu.

W odpowiedzi na tę uwagę **Pani Anna Ostapczuk** wskazała, że kwestia dotycząca efektywności wsparcia będzie analizowana w kryterium „Wdrożenie wyników projektu”. W kryterium tym ocenie będzie podlegało zapotrzebowanie rynkowe i opłacalność wdrożenia rozwiązania będącego efektem realizacji projektu B+R.

W opinii **Pana Włodzimierza Hausnera** efektywność projektu i wartość dodana wynikająca z jego realizacji nie jest wyłącznie związana z analizą opłacalności wdrożenia wyników prac B+R.

Jako kolejna głos zabrała **Pani Marta Leśniak**, przedstawicielka departamentu koordynującego wdrażanie RPO, która zapytała o to, na którym etapie weryfikowany jest status przedsiębiorcy wnoszącego o wsparcie.

W odpowiedzi **Pani Anna Ostapczuk** poinformowała, że status przedsiębiorcy jest weryfikowany przed podpisaniem umowy o dofinansowanie, natomiast na etapie wnoszenia o wsparcie przedsiębiorca samodzielnie określa i deklaruje swój status. Ewentualnie rozbieżności pomiędzy statusem deklarowanym a faktycznym,

ustalonym na etapie podpisania umowy o dofinansowanie, mogą skutkować zmniejszeniem wielkości wsparcia.

Pani Marta Leśniak zapytała również, czy stosowane rozwiązanie dotyczące badania statusu przedsiębiorstwa, nie było przedmiotem sporów sądowych, pomiędzy wnioskodawcami a NCBR, związanych z obniżeniem wielkości dofinansowania po przeprowadzeniu oceny projektu oraz zatwierdzeniu listy rankingowej.

W odpowiedzi **Pani Małgorzata Szczepańska** powiedziała, że kwestie dotyczące weryfikacji statusu przedsiębiorstwa są określone w dokumentacji konkursowej. Poinformowała, że są to rozwiązania przyjęte jednolicie w całym POIR. Ponadto wskazała, że występują przypadki, w których z uwagi na pomniejszenie wielkości dofinansowania, spowodowane zweryfikowaniem statusu przedsiębiorstwa, wnioskodawcy odmawiają podpisania umowy o dofinansowanie, natomiast są również sytuacje, w których pomimo zmniejszenia dotacji umowa jest zawierana.

Następnie **Pani Marzena Chmielewska**, przedstawicielka Konfederacji Lewiatan zapytała o rozwiązania w zakresie systemu oceny, który będzie stosowany po wejściu w życie nowego zestawu kryteriów. W szczególności zapytała o to, kto będzie dokonywał oceny oraz w jaki sposób będzie ustalana punktacja w poszczególnych kryteriach.

Pani Anna Ostapczuk poinformowała, że system oceny będzie podobny do stosowanego obecnie: wnioskodawca będzie miał możliwość poprawy wniosku w zakresie wskazanym przez panel ekspertów. Poprawiony wniosek będzie oceniany przez panel ekspertów, w czasie spotkania z ekspertami wnioskodawca będzie mógł odnieść się do pytań i wyjaśnić ewentualne zgłaszane przez nich wątpliwości. Ponadto poinformowała o wstępnych analizach możliwości podzielenia oceny projektu na etapy i zastosowanie kryterium kluczowego, którego spełnienie będzie warunkowało skierowanie wniosku do oceny w drugim etapie.

Jako kolejny głos w dyskusji zabrał **Pan Szymon Żółciński**, przedstawiciel BCC, który zapytał o to, na jakim etapie oceniane jest, czy wnioskodawca jest wykluczony z możliwości uzyskania wsparcia.

Pani Anna Ostapczuk powiedziała, że kwestia ta jest oceniana na etapie przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.

Po zakończeniu dyskusji w pierwszym punkcie spotkania, zostały przedstawione propozycje zmian w obecnie obowiązujących kryteriach dla poddziałania 1.1.1 POIR w celu dostosowania ich do założeń konkursu tematycznego dla branży produkujących urządzenia grzewcze. Propozycje kryteriów zostały przedstawione przez **Panią Annę Ostapczuk**. Zmiany w kryteriach dotyczą głównie:

- zwiększenia liczby podmiotów, które mogą występować w konsorcjum;
- umożliwienia dofinansowania projektów, których rezultatem będzie innowacja produktowa lub procesowa na skalę co najmniej polskiego rynku.

Proponowane zmiany wynikają z oceny wyzwań stojących przed polskimi producentami urządzeń grzewczych w świetle wymagań polskiej oraz europejskiej polityki klimatycznej.

W czasie dyskusji głos zabrał **Pan Szymon Żółciński**, który zapytał o termin tego konkursu, wskazując, że był on zaplanowany w harmonogramie naborów na 2019 r., jednak w trakcie ostatniej aktualizacji został anulowany.

W odpowiedzi **Pani Małgorzata Szczepańska** poinformowała, że konkurs był faktycznie zaplanowany do ogłoszenia 10 października br., jednak w trakcie szerokich konsultacji prowadzonych przez Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii oraz NCBR z przedstawicielami branży uzyskano informacje wskazujące, że przeprowadzenie go na dotychczas obowiązujących zasadach spowoduje, że nie spotka się on z dużym zainteresowaniem przedsiębiorców. Konkurs został więc anulowany i zostanie ponownie uwzględniony w harmonogramie po przyjęciu przez Komitet Monitorujący proponowanych zmian w kryteriach wyboru projektów.

Następnie **Pan Jarosław Sarul**, przedstawiciel MNiSW zapytał, czy w konkursie tematycznym będą stosowane specyficzne, ilościowe mierniki w kryteriach, np. w ocenie kryterium innowacyjności rezultatów projektu.

W odpowiedzi **Pani Anna Ostapczuk** poinformowała, że ściśle, tematycznie zorientowane mierniki dotyczące rezultatów prac B+R (np. w zakresie wielkości emisji) będą określone w zakresie tematycznym konkursu.

Następnie **Pani Elżbieta Dębowska**, Kierownik Działu wdrażania projektów inwestycyjnych POIR w Ośrodku Przetwarzania Informacji – Państwowym Instytucie Badawczym (OPI PIB), przedstawiła propozycję zmian w kryteriach w działaniu 4.2 PO IR „Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki”.

Kluczowe kwestie (w tym wyjaśnienia i ustalenia) poruszone w ramach prezentacji oraz dyskusji dotyczącej ww. zmian:

- w kryterium nr 2 „Kwalifikowalność projektu w ramach działania” obniżono wymagany minimalny poziom części projektu przeznaczonej do wykorzystania gospodarczego – z 40% na 30% wartości kosztów kwalifikowalnych w projekcie. W uzasadnieniu propozycji **Pani Elżbieta Dębowska** przytoczyła wyniki różnych ewaluacji, które wskazywały dotychczasowy poziom jako problematyczny dla beneficjentów. Innym czynnikiem uzasadniającym zmianę jest również fakt, że w podobnych rodzajowo działaniach związanych ze wsparciem infrastruktury badawczej sektora nauki realizowanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych minimalny wymagany poziom części projektu przeznaczonej do działalności gospodarczej jest niższy niż 40% (30, a nawet 20%). Ponadto zaproponowany poziom wydaje się adekwatny do celu projektów realizowanych w Działaniu 4.2 POIR, jakim jest stworzenie skutecznego dostępu do infrastruktury dla przedsiębiorstw i innych zainteresowanych podmiotów;

- doprecyzowano opis w ww. kryterium dostępu nr 2 poprzez literalne dodanie pomocy de minimis jako wchodzącej w skład kosztów dotyczących części gospodarczej projektu;
- w konsekwencji ww. zmian kryterium nr 2 zmieniono również opis kryterium punktowanego nr 3 „Udział części gospodarczej w całkowitych kosztach kwalifikowalnych projektu”, w którym pojawia się wskazanie konkretnego minimalnego udziału części gospodarczej w kosztach kwalifikowanych projektu;
- zmieniono nazwę i opis kryterium dostępu nr 7, które uzyskało nazwę Projekt jest wpisany na Polską Mapę Infrastruktury Badawczej (PMIB). Wykreślono z kryterium odwołanie do Polskiej Mapy Drogowej Infrastruktury Badawczej, która zgodnie z planami MNISW w grudniu 2019 r. zostanie zastąpiona przez PIMB;

Pani Małgorzata Szczepańska wyraziła oczekiwanie na szybkie opublikowanie nowej PMIB przez MNISW. **Pan Jarosław Sarul** potwierdził, że MNISW prowadzi intensywne prace w tym zakresie.

Pan Jarosław Sarul zadał pytanie, w jaki sposób monitorowane są wskaźniki powiązane z kryterium dostępu nr 2.

Pani Elżbieta Dębowska wskazała, że podział kosztów w projekcie i przypisanie ich do części gospodarczej i niegospodarczej jest ściśle określony w dokumentacji konkursowej. Kwestia ta jest monitorowana na etapie zawierania i realizacji umowy o dofinansowanie. Dodatkowo załącznikiem do umowy jest mechanizm monitorowania i wycofania, zgodnie z którym Beneficjenci dobierają wskaźniki wydajności infrastruktury, a następnie badane jest osiągnięcie ich zakładanego poziomu.

Następnie **Pani Patrycja Zeszutek**, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju tj. IZ POIR, przedstawiła propozycję zmian w kryteriach w działaniu 2.1 POIR „Wsparcie inwestycji w infrastrukturę B+R przedsiębiorstw”. Szczególną uwagę zwrócono za kwestię zarządzania ryzykiem

W ramach działania 2.1 zaproponowano doprecyzowanie elementów dotyczących opisów kryteriów które budziły wątpliwości interpretacyjne zarówno po stronie przedsiębiorców jak i ekspertów oceniających projekty.

W zakresie kryteriów obligatoryjnych zaktualizowano podstawy prawne, a ponadto:

- w Kryterium nr 1 „Projekt polega na inwestycji w utworzenie lub rozwój centrum badawczo-rozwojowego zlokalizowanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”:
 - a) doprecyzowano sposób wypełnienia agendy badawczej oraz uspołniono elementy agendy badawczej podlegające ocenie w ramach kryterium;

- b) wprowadzono zapis dot. ograniczenia podzlecenia znaczącego zakresu prac B+R na zewnątrz, poza strukturę tworzonego CBR;
- c) zwiększono znaczenia sposobu zarządzania ryzykiem jako istotnego elementu oceny potencjału Wnioskodawcy do prowadzenia prac B+R.
- w Kryterium nr 7 „Projekt ma pozytywny wpływ na realizację zasady zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013” uszczegółowiono zapis kryterium tak aby jednoznacznie wynikało, że przy określaniu wskaźników potwierdzających pozytywny wpływ projektu na zrównoważony rozwój (środowisko i klimat) należy co do zasady definiować je w obiektywnie mierzalnych wielkościach fizycznych.
- w Kryterium nr 8 „Projekt jest zgodny z zasadą równości szans, o której mowa w art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013” doprecyzowano wymogi, zgodnie z „Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020”.
- w Kryterium nr 9 „Finansowe założenia projektu i potwierdzają jego opłacalność oraz trwałość finansową, a wnioskowana kwota wsparcia i planowane wydatki są zgodne z zasadami dofinansowania projektów”:
 - a) doprecyzowano kwestie odnoszące się do założeń modelu finansowego i zapisów agendy badawczej w zakresie oceny finansowej projektu;
 - b) doprecyzowano, że kod PKD powinien być zgodny z celem tworzenia CBR.

W zakresie kryteriów fakultatywnych:

- w Kryterium 3 „W projekcie przewidziano udokumentowaną współpracę z jednostkami naukowymi”:
 - a) dokonano zmiany definicji jednostki naukowej;
 - b) wprowadzono nowe zapisy celem uszczegółowienia, że formy współpracy wykazane we wniosku powinny mieć odzwierciedlenie w dokumentach potwierdzających współpracę oraz odpowiadać problematyce projektu;
 - c) dokonano bardziej wyrazistego rozróżnienia rodzajów form współpracy z jednostkami, celem usunięcia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych podczas oceny.
- w Kryterium 7 „Wnioskodawca jest członkiem Krajowego Klastra Kluczowego” wprowadzono zmianę, iż kryterium uznaje się za spełnione jeżeli Wnioskodawca w momencie składania wniosku o dofinansowanie posiada status KKK .

- w Kryterium 8 „W projekcie przewidziano sposoby ochrony własności intelektualnej” doprecyzowano zapisy odnośnie przyznawania punktacji za kryterium.

Po zaprezentowaniu i szczegółowym omówieniu proponowanych zmian głos zajął **Pan Szymon Żółciński** w kwestii doprecyzowania kryterium „Projekt ma pozytywny wpływ na realizację zasady zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013”.

Wskazał, że przedstawienie wskaźnika potwierdzającego pozytywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko i klimat jest bardzo trudne do zaplanowania na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie, ponieważ na wczesnym etapie planowanie wartości docelowych tego wskaźnika, gdy nie są jeszcze prowadzone prace B+R są obciążone dużą niepewnością.

Pani Patrycja Zeszutek zwróciła uwagę, że przedsiębiorca kwestię pozytywnego wpływu na zasadę zrównoważonego rozwoju może wykazać na dwa sposoby: poprzez sposób realizacji projektu jak i poprzez rezultat projektu. Jeżeli przedsiębiorca podczas posiedzenia Komisji Oceny Projektów wykaze, że na ten moment nie może przedstawić jakiegokolwiek wpływu prośrodowiskowego jako rezultatu projektu, to ma możliwość wykazania tego wpływu poprzez sposób realizacji projektu, np. poprzez wykazanie podczas prowadzonych zamówień na zakup materiałów, maszyn, usług itd. kryteriów prośrodowiskowych.

Pan Jarosław Sarul odniósł się do kwestii prawidłowości definicji jednostki naukowej. Definicja ta nie pokrywa się z definicją wskazaną o ustawie o szkolnictwie wyższym. Jednocześnie Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu wskazuje, że infrastruktura, która wchodzi w infrastrukturę naukową nie powinna być wykorzystywana do działalności badawczej.

Przedstawiciel Ministerstwa Edukacji Narodowej zobowiązał się do przedstawienia wiążącej interpretacji jednostki naukowej. **Pani Małgorzata Szczepańska** zadeklarowała współpracę z MEN w celu wypracowania wspólnego stanowiska umożliwiającego współpracę jednostek naukowych z przedsiębiorstwami.

W dalszej części posiedzenia **Pan Arkadiusz Dewódzki**, Dyrektor Departamentu Internacjonalizacji Przedsiębiorstw w PARP, przedstawił prezentację zestawu kryteriów do nowego działania 2.3.6 „Wsparcie przedsiębiorstw w przygotowaniu do udziału w programach europejskich – Granty na Eurogranty”.

Członkowie Grupy wyrazili aprobatę dla propozycji PARP, uznając nowe działanie za interesujące i odpowiadające potrzebom polskich przedsiębiorstw, dotychczas nielicznie reprezentowanych wśród beneficjentów programów KE.

Pan Arkadiusz Dewódzki oraz **Pani Małgorzata Szczepańska** wskazali, że w ramach działania planowane jest zastosowanie ryczałtowych metod rozliczania kosztów, a szczegółowe rozwiązania są obecnie w trakcie opracowywania i zostaną

przedstawione w dokumentacji konkursowej. Rozwiązanie to na obecnym etapie, tj. opracowywania metodologii ryczału, wymaga dużego nakładu pracy, natomiast w przyszłości będzie dużym ułatwieniem dla Beneficjentów a także przyspieszy ocenę wniosków o dofinansowanie.

Pan Włodzimierz Hausner zadał pytanie, czy KIS (zgodność projektu z którymi ma być badana w ramach jednego z proponowanych kryteriów) pokrywają się ze specjalizacjami UE.

Pani Małgorzata Szczepańska wskazała w odpowiedzi, że zbieżność pomiędzy KIS a tzw. Key Enabling Technologies jest duża. Ponadto wskazała, że działanie będzie wdrażane w ramach celu tematycznego 1, w związku z czym zgodnie z Umową Partnerstwa możliwe będzie wspieranie tylko takich projektów, które są zgodne z KIS.

Pan Arkadiusz Dewódzki wskazał, że budżet działania planowany na ten moment to ponad 14,7 mln zł. **Pani Małgorzata Szczepańska** stwierdziła, że w przypadku dużego zainteresowania przedsiębiorstw możliwe jest jego zwiększenie.

Omówiono szczegółowe kwestie związane z planowanym, obecnie opracowywanym systemem zróżnicowania dofinansowania dla wnioskodawców w zależności od osiągnięcia sukcesu lub porażki przez projekt składany do programów centralnie zarządzanych przez KE. Wyjaśniono, że uzyskanie przez projekt certyfikatu Seal of Excellence będzie traktowane jako sukces. **Pani Małgorzata Szczepańska** podkreśliła, że celem działania jest zachęcenie przedsiębiorstw do budowania konsorcjów międzynarodowych, zdobywania doświadczenia w aplikowaniu do programów KE, dlatego konieczne jest zapewnienie pewnego poziomu dofinansowania także dla projektów, które ostatecznie nie uzyskają zarówno SoE jak i zaproszenia KE do zawarcia umowy.

Członkowie Grupy przyjęli z aprobatą przedstawione założenie maksymalnie prostej dla przedsiębiorstw konstrukcji wdrażania działania i realizacji projektów. Uczynienie instrumentu maksymalnie prostym i przez to atrakcyjnym dla przedsiębiorstw wydaje się konieczne w świetle niskiego udziału polskich przedsiębiorstw wśród beneficjentów programów KE. Służyć temu ma m.in. zastosowanie kwot ryczałtowych, walidacja większości kryteriów już na poziomie generatora wniosków oraz stosowanie naboru ciągłego. Równocześnie jednak formuła wsparcia musi uwzględnić duże zróżnicowanie instrumentów i zasad aplikowania do programów KE.

Podsumowując spotkanie **Pani Małgorzata Szczepańska**, podziękowała wszystkim za udział. Zapowiedziała również organizację posiedzenia Komitetu Monitorującego POIR w dniu 23 października 2019 r.

Załącznik 1. Agenda posiedzenia Grupy w dn. 30 września 2019 r.